

รายงานการศึกษาทางวิชาการด้านป่าชุมชน

เรื่อง

บทบาทขององค์กรชุมชนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ของป่าชุมชนเขาปากกว้าง
ตำบลธรรมเสน อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดราชบุรี

The Role of the Community Organization to the Success
Of the Khao Park Kwarng Community Forest,
Dhammasen Sub - district, Photararm District, Ratchaburi Province.

โดย

นายนิรุฒ อจัญญกรณ์ นักวิชาการป่าไม้ 5
สำนักงานป่าไม้จังหวัดราชบุรี
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2543

บทคัดย่อ

บทบาทขององค์กรชุมชนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ของป่าชุมชนเขาปากกว้าง
ตำบลธรรมเสน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดราชบุรี

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านประวัติความเป็นมา และพัฒนาการของป่าชุมชนเขาปากกว้าง ตำบลธรรมเสน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดราชบุรี ตลอดจนสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของราษฎรที่อาศัยอยู่โดยรอบพื้นที่ป่าชุมชน จำนวน 4 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 3 บ้านเกาะตาสด หมู่ที่ 4 บ้านเกาะตาพูด หมู่ที่ 10 บ้านเกาะเจริญสุข และหมู่ที่ 11 บ้านเขากระชาย เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาสาเหตุและปัจจัยที่ชุมชนมีต่อการดำเนินงานป่าชุมชน และแนวความคิดในการวางแผนการดำเนินงานป่าชุมชนที่ได้รับการยอมรับ และบันทึกเป็นบทเรียนสำหรับการใช้ในการเผยแพร่แบบอย่างแก่ชุมชนอื่น อันจะเป็นการส่งเสริมการพัฒนาป่าชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

ป่าชุมชนเขาปากกว้าง มีเนื้อที่ประมาณ 700 ไร่ เป็นป่าเบญจพรรณรุ่นที่ 2 ซึ่งได้รับการฟื้นฟูและพัฒนาเป็นป่าเอนกประสงค์ อาทิเช่น สวนสาธารณะ แหล่งน้ำ สวนสมุนไพร เป็นต้น ปัจจุบันได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการป่าชุมชน เพื่อเป็นตัวแทนของชุมชนในการดูแลรักษา และวางแผนในการดำเนินการจัดการป่าชุมชนแห่งนี้

ผลการวิเคราะห์ความเป็นอิสระด้วยค่าสถิติไคว์สแควร์ และ ค่าสหสัมพันธ์ พบว่าผลสัมฤทธิ์ของป่าชุมชนเขาปากกว้าง มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐานของราษฎรที่อาศัยอยู่โดยรอบ เพียงปัจจัยเดียว ทั้งนี้ เนื่องจากราษฎรที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณนี้ เป็นระยะเวลานานจะมีการพึ่งพิงประโยชน์จากป่าชุมชนจนเกิดความผูกพันและความรู้สึกเป็นเจ้าของในที่สุด